

DE PLANEET SATURNUS.

In *Nature*, June 20, p. 187, schrijft de heer W. F. DENNING het volgende:

»*Saturnus* is nu goed zichtbaar geworden als morgenster. Daar de ringen bijna loodrecht naar de aarde zijn gekeerd, kunnen de gordels op de beide halfronden uitstekend worden waargenomen. Ook kan men de bijzondere merkteekenen goed zien, daar de ringen daarbij niet van belang zullen hinderen.

Misschien is deze planeet steeds meer gebruikt als een »vertooning« dan als een onderwerp, de kritische beschouwingen van waarnemers waard. Weliswaar heeft er zelden op hare oppervlakte eene uitbarsting plaats als die, welke in den zomer van 1903 de noordelijke gematigde luchtstreek van *Saturnus* teisterde. Zelfs schijnt het dat duidelijk aangegeven onregelmatige vlekken in de donkere of helder verlichte gordels over 't geheel niet veel voorkomen. Prof. BERNARD zeide dat de vlekken, die hij in 1903 ontdekte, de eerste waren welke hij ooit bescheidenlijk op de planeet had gezien; en zeker is het dat deze merkelijke teekenen de eerste waren, die klaar en duidelijk zijn gezien door den schrijver zelf, alhoewel hij *Saturnus* gedurende meer dan dertig jaar had waargenomen.

Het is uiterst waarschijnlijk dat de eigentlijke oppervlakte van *Saturnus*, even als die van *Jupiter*, voor ons oog is verborgen. Daarom kunnen wij de omwentelings-periode van haren *bol* niet bepalen, maar alleen die van de dichte dampen, die daar boven drijven en haren dampkring vormen. Klaarblijkelijk bestaat er tusschen de snelheden dezer dampen groot verschil, daar de periode van de noorder gematigde luchtstreek in 1903 drieëntwintig minuten langer was dan die van de aequatoriale streek in 1876—77. Het is zeer wenschelijk dat de verhoudingen dezer snelheden bepaald worden, zooals men dat bij *Jupiter* heeft gedaan.

Daartoe moet de planeet bij elke oppositie ijverig worden onderzocht, zoodat, telkens wanneer eenige storing zich duidelijk vertoont, een groot aantal waarnemingen van haren doorgang door de centrale meridiaan worden genomen. In sommige jaren zijn, volgens de beste getuigenis, de donkere gordels glad en zonder eenige onderbrekingen of onregelmatigheden, die het gevolg zouden kunnen zijn van donkere en lichte vlekken. Zonder twijfel vallen er op *Saturnus* meer zichtbare atmosferische storingen voor dan men onderstelt. *Jupiters* omhulsel vertoont zeer dikwijls blijken van uitbarstingen, die in staat zijn zeer duidelijk zichtbare vlekken te veroorzaken, van somtijds langen duur.

Wij moeten daarom op *Saturnus*, de schoonste planeet van ons stelsel, zien als op een hemellichaam, dat ons zeker nader zal inlichten omtrent de stroomingen op hare oppervlakte, indien maar waarnemers, met goede telescopen gewapend, een kritisch oog willen houden op het uiterlijk van die planeet.◊

V. D. V.